

Mavzu: Sinonim, antonim, omonim

Aa 21-oktabr – Ōzbek tiliga davlat tili maqomi berilgan kun.

Alisher Navoiy – buyuk shoir, mutafakkir va davlat arbobi. O‘zbek mumtoz adabiyotining eng yorqin namoyandasi. Butun turkiy til olamining **ulug‘** siymosi. Uning “Xamsa” dostoni jahon adabiyotining durdona asarlaridan biri hisoblanadi. Shoir o‘zining “Muhokamat-ul-lug‘atayn” asarida ona tilimizning boy imkoniyatlarini ilmiy asoslab bergan.

- Ajratib ko‘rsatilgan so‘zning ma‘nodoshlarini toping.

1-mashq. Alisher Navoiyning hikmatli so‘zlarini o‘qing. Antonim so‘zlarni topib, juftlab ko‘chiring.

1. Chuchuk til achchiqqa aylansa, ko‘pchilikka³ zarari tegadi.
2. Befoyda so‘zni ko‘p aytma, foydali so‘zni ko‘p eshitishdan qaytma.
3. Aytar so‘zni ayt, aytmas so‘zdan qayt.

- Hikmatli so‘zlar ma‘nosini izohlang.

2-mashq. Gaplarni ko‘chiring. Insonning yuzini ifodalovchi sinonim (ma‘nodosh) so‘zlarni belgilang.

1. Qizil yuzing qizartirma, uzun tiling qisqartir. 2. Betamizda bet bo‘lmas, bezorida uyat. 3. Afting qiyshiq bo‘lsa, oynadan o‘pkalama. 4. Kulgi chehra yoritar. 5. Odamning yuzi quyoshni uyaltirar. 6. Turq boshqa-yu, ko‘z boshqa.

3-mashq. She'rni husnixat bilan ko'chiring. Omonim (shakldosh) so'zlarni topib, tagiga chizing.

Toshni kesa olmas pichoqning dami,
Pok tanga o'tmaydi saraton dami.
Ilm va hunarga bag'ishla o'zni,
G'animat yoshlikning³ har o'tgan dami.

Anvar Shukurov

- Omonim so'zlar ma'nosini izohlang.

4-mashq. Omonim, sinonim, antonim so'zlarni topib, guruhlarga ajrating.

Y	T	Y	A	X	S	H	I	D	O	N	O	A
O	U	Q	O	V	O	Q	K	U	N	P	Q	
M	T	E	S	B	A	L	A	N	D	A	L	
O	O	Z	U	K	K	O	T	U	N	S	L	
N	Z	K	A	R	A	M	K	A	M	T	I	

- Hosil bo'lgan so'zlar ishtirokida gaplar tuzing.

5-mashq. Nuqtalar o'rniga mos so'zlarni qo'yib, gaplarni ko'chiring.

1. Ustozining maqtovini eshitgan o'quvchi xursand bo'lib ... (*jilmaydi, tirjaydi*).⁴
2. ... (*oz, ko'p*) so'zla, ... (*oz, ko'p*) tingla.
3. ... (*yaxshi, yomon*) qand yedirar, ... (*yaxshi, yomon*) pand.
4. ... (*yosh, qari*) kelsa – ishga, ... (*yosh, qari*) kelsa – oshga.
5. Musobaqada g'olib chiqqan yosh sportchiga qimmatbaho ... (*sovg'a, tortiq*) topshirildi.⁵

